

svarerens adgang til aktindsigt mv. længere end til domsforhandlingens begyndelse, jf. dog § 745, stk. 4, 2. pkt., hvorefter et pålæg til en forsvarer om ikke at videregive bestemte oplysninger til den sigtede eller tiltalte kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under domsforhandlingen.

Der er i arbejdsgruppen enighed om, at denne retstilstand kan stille anklagemyndigheden over for meget vanskelige valg. Har en person, hvis identitet holdes hemmelig, givet politiet oplysninger om personer, der står bag eksempelvis mere organiseret kriminalitet, og den pågældende af denne grund frygter for sit liv, hvis disse personer får adgang til politiets oplysninger, hvoraf den pågældendes identitet kan udledes, kan dette begrunde en begrænsning i forsvarerens adgang til aktindsigt mv. indtil domsforhandlingen. Senest når domsforhandlingen indledes, må anklagemyndigheden imidlertid udlevere disse oplysninger til forsvareren – og de kan ikke holdes hemmelige for den tiltalte, efter at denne selv har afgivet forklaring – selv om anklagemyndigheden ikke agter at føre den pågældende person som vidne, idet der gennem den efterfølgende efterforskning efter anklagemyndighedens opfattelse er fremskaffet tilstrækkelige beviser for tiltaltes skyld. I denne situation kan anklagemyndigheden enten vælge at vægte hensynet til meddelers liv højest og således opgive at gennemføre straffesagen om eventuelt meget alvorlig kriminalitet, eller også må oplysningerne gives til forsvareren og tiltalte med den konsekvens dette måtte have for meddeleren.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at der i loven indsættes en mulighed for at undtage materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt på ubestemt tid – dvs. også efter både domsforhandlingens begyndelse og sagens afslutning – hvis dette er påkrævet for at varetage det hensyn, der begrunder fravigelsen. Kan hensynet imidlertid varetages ved, at forsvareren alene afskæres fra aktindsigt i et nærmere fastsat tidsrum, skal en undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt dog gøres tidsbegrænset.

Det er væsentligt at understrege, at muligheden for at meddele et tavshedspålæg til forsvareren, jf. § 745, stk. 4, foreslås opretholdt, jf. også nedenfor om forslaget til § 745 a.

Det følger af et almindeligt proportionalitetsprincip, at hvis et pålæg til forsvareren om ikke at videregive politiets oplysninger til sin klient er tilstrækkeligt for at varetage de hensyn, der begrunder, at sigtede eller tiltalte ikke bør have adgang til oplysningerne, skal denne mulighed anvendes som den mindst indgribende foranstaltning. Politiet og i sidste ende retten skal derfor i de tilfælde, hvor materialet som udgangs-

punkt er omfattet af forsvarerens adgang til aktindsigt, jf. nedenfor om forslaget til § 745 a, nøje overveje, om hensynet til eksempelvis tredjemands liv på tilstrækkelig måde kan varetages ved meddelelse af et tavshedspålæg, eller om der er behov for helt at undtage materialet fra forsvarerens adgang til aktindsigt.

3.3.2.2. Det fremgår af den nugældende formulering af § 745, stk. 4, at hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand kan begrunde en fravigelse af § 745, stk. 1, hvis det undtagelsesvis er påkrævet.

Bestemmelsen i § 745, stk. 4, blev indsat for at skabe en balance mellem forsvarerens beføjelser på den ene side og på den anden side en række andre hensyn, som taler imod forsvarerens ret til eksempelvis aktindsigt.

Det har i arbejdsgruppen været drøftet, om også andre tungtvejende hensyn end dem, der er opregnet i den nuværende § 745, stk. 4, kan tale imod at give forsvareren adgang til aktindsigt i materiale, der er tilvejet bragt af politiet til brug for den konkrete sag, eller for at give forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, forsvareren har modtaget fra politiet. Et sådan hensyn kan f.eks. være hensynet til opklaring af anden alvorlig kriminalitet. Der er i den forbindelse særligt peget på, at oplysninger modtaget fra udenlandske myndigheder eller fra andre politikredse, som udspringer af en igangværende efterforskning i udlandet eller i den anden politikreds, kan være af en sådan art, at den igangværende anden efterforskning afsløres. En adgang for forsvareren og dermed for sigtede eller tiltalte til sådanne oplysninger kan derfor medføre, at myndighedernes muligheder for at efterforske de andre igangværende sager ødelægges.

Tilsvarende er der i praksis et behov for at kunne hemmeligholde fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder i de meget få tilfælde, hvor disse oplysninger overhovedet indgår i sagen. Der kan f.eks. være tale om mere tekniske oplysninger om eksempelvis politiets aflytningsudstyr eller hidtil hemmeligholdte oplysninger om den konkrete gennemførelse af en aflytning. Det vil kunne give anledning til betydelige problemer for politiets fremtidige efterforskningsmuligheder, hvis sådanne oplysninger spredes i kriminelle miljøer. Samtidig vil disse oplysninger som oftest være uden betydning for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar.

Det er Justitsministeriet opfattelse, at hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring eller til tredjemand fortsat skal kunne begrunde en begrænsning af forsvarerens aktindsigt mv.